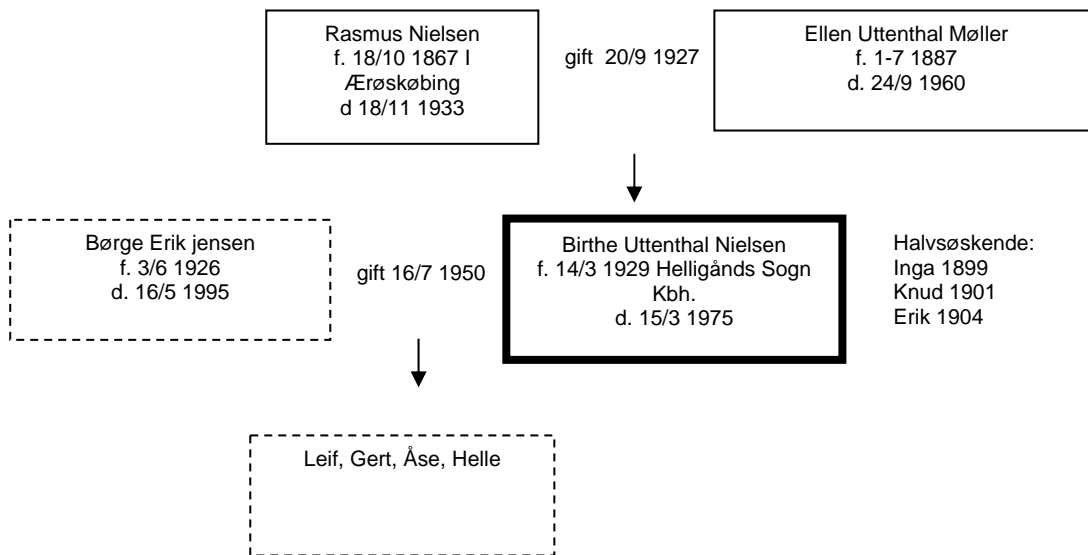

03 – Birthe Uttenthal Nielsen og hendes forældre:

Rasmus Nielsen forlod Ærø sammen med sin familie, men han var også den der forlod "den gamle tid". Hans forældre var håndværkere men han blev selv direktør og fabrikant. Han var en tid direktør i Svendborg Margarine-fabrik (der senere blev overtaget af andelsbevægelsen og gik konkurs, som et af andelsbevægelsens første meget store økonomiske nederlag). Senere var han hos Howitz og Kattentid(?) i København. Han åbnede en cigarforretning på Nørrebrogade 17 og havde ved sin død, der skyldtes et hjeteslag, en papcigarrørsfabrik i Ny Kongensgade i København..

Rasmus Nielsen bliver i
1897 gift første gang med
Anna Kristine Paulsen (f.
Ålborg 30/10 1870, d.
24/7 1923).

De får sammen tre børn:

Inga Harriet (f 30/12
1899, d.)

Knud Arthur (f. 10/3
1901)

Erik Fritjof (f 3/10 1904)

Dueodde 1962 – foran "Den gule kiosk" Moster Inga, mig og Åse sammen med tre af de unge mennesker der arbejdede hos os: Ole, Inger og Birte

Moster Inga og Åse i 1965-66

Min mors halvsøster, Inga eller Moster Inga som vi kaldte hende, var i min barndom tæt knyttet til vores familie.

For mig var hun en rar gammel dame, der talte lidt mærkeligt (gammeldags) og som havde store fødder. Hun fik sat klodser under sengen så den blev højere i benenden, og det syntes jeg dengang var lidt sjovt og lidt mærkeligt.

Selvom hun altid var flink og rar, så kunne vi godt mærke at hun var "af en anden tid". Hendes datter – Aase – som vi også havde noget kontakt med sagde aldrig *du* til sin mor, men tiltalte hende i 3. person ("*Har Mor lyst til lidt mere mad?*"), og Moster Inga fortalte selv om engang hvor hendes datter skulle ønske hende en god rejse sluttede med at sig: " ... og mor dig godt" og samtidig fornemmede, at det ikke var helt passende, hvorfor hun fortsatte: " ... ja, for jeg kan jo ikke sige *mor Mor godt*"

Anna Kristine dør i 1923, og i 1927 begynder forholdet til Ellen, der er 20 år yngre end Rasmus, at udvikle sig.

I en længere række breve udtrykker Rasmus sit ønske om venskab og håb om noget mere:

Torsdag Aften 28/4 – 27

Min allerkæreste lille Ven!

Nu er der gaaet mindst et Kvarter siden jeg skrev Overskriften og hvis jeg kunne nedskrevet alt det der i den Tid er løbet gennem mine Tanker ville Du have kunnet læsning nok i 14 Dage eller mere, jeg er i grunden glad for at jeg ikke har kunnet skrive saa hurtigt, for jeg synes at jeg er lidt "til en Side" og kan saaledes næppe ævne at udtrykke mig klart, derfor er det bedst at jeg holder mig ved Jorden og ikke svæver for højt op, men den Tilfredsstillelse som det er for mig, at skrive til Dig, naar jeg savner Dig, den må du tilgive mig. Den oprindelige Anledning er den, at da jeg kom hjem, (jeg kørte direkte med 4.) da faldt det mig straks ind, at jeg ikke havde faaet Dig sagt Tak for Gardinerne endsige betalt dem, det sidste ved jeg gør ikke noget, men det første bebrejder jeg mig, fordi det netop er et af de smukke Udslag af Din Venlighed for mig, og som har rørt mig dybt, derfor min kære Ven, hjertelig Tak for Ideen dertil og for den hurtige Realisation deraf, det er netop et af de Lysglimt i min ensomme Tilværelse som vil gøre mig lykkelig – Da jeg kom hjem gik jeg en Stund og priste min Lykke var at eje - - - Dig, men samtidig bebrejdede jeg mig over al den Uro, al den Splittelse som jeg sætter i dit Liv og Tilværelse og spurgte mig selv om jeg ikke har Uret i mangt og meget, for et maa Du vide, kære lille Ven, at jeg ønsker af mit ganske Hjerter kun at glæde Dig, og vil altid undertrykke alt hvad der kan saare eller bedrøve Dig, i hvor ringe Grad det lykkes ved Du bedst selv – men det er heller ikke for Øjeblikkets Skyer mine Tanker gaar ud i Fremtiden, og det er Grundvolden det kommer an paa, naar den først en Gang er fast funderet saa kan den ride mange Storme og Tordenskyer af, men det er som jeg allerede for nogen Tid siden sagde, at der er meget at komme igennem, men jeg stiller med Glæde min Tilpasningsevne til Disposition. Jeg elsker og beundrer Din Sandhedskærlighed, men den kan dog være gensidig, og saa er den kanske endnu envægtig Sten i Grundvolden og jeg haaber at det skal lykkes mig at vurdere den rigtigt. Jeg troede at jeg ...med de Erfaringer jeg gennem Livet har gjort kendte lidt til Kvinder .. men det er i det sidste Aars Tid gaaet op for mig at jeg er et rent Barn for det Område – der er altsaa endnu et og andet jeg ikke er voxet fra.

Kæreste lille Ellen jeg elsker Dig saa højt som jeg ikke havde tænkt nogensinde at kunne, kun er jeg i Tvivl om hvorvidt det kan lykkes mig at gøre Dig lykkelig.

Meget mer kunde der være at skrive (men nu er) Klokken 2 saa jeg begynder at føle mig lidt træt, jeg ønsker Dig de kærligste Tanker og haaber at Du sover godt nu, dette Brev kan ikke naa Dig hjemme hvorfor jeg sender det for en Gangs Skyld til Kontoret.

Tag nu ikke mine Tanker rent bogstaveligt, men lev vel min kære Ven, og i haabet om et glædeligt Gensyn paa Lørdag forbliver jeg med de kærligste Hilsener

Din hengivne Rasmus Nielsen.

Det er tydeligt at Ellen ikke har givet ham et helt klart svar for tonen fortsætter fra brev til brev. I Juni måned er der tydeligvis en tilspidsning af situationen:

Fredag Morgen 3/6 – 27

Kæreste Lille Ellen!

Tilgiv at jeg fatter mig i Korthed, men det er nødvendigt. Saaledes som Forholdene har udviklet sig er det bleven uudholdelig, i alt fald for mig, og jeg er ikke blind for, at det ogsaa generer dig.

Den dybe Sorg som fortærer baade min legemlige og aandelige Ligevægt maa jeg se at komme igennem, og tillad mig derfor, uden at opgive Haabet om en lysere Fremtid, at foreslaa at vi ikke ses eller taler sammen fra indtil den 15. Hvis jeg til den Tid har det godt, tager jeg med paa Turen, hvis ikke holder jeg mig derfra, kun vilde jeg være Dig meget taknemmelig om Du forud vilde meddele mig dersom Du eventuelt ikke tog med.

Kæreste lille Ellen søg at forstaa, at dette er ikke nogen flygtig Tanke men har allerede for 8 Dage siden været fremme, jeg behøver ikke at skrive noget om min nuværende Tilstand den kender Du.

Du min kæreste og eneste Ven modtag hoslagde synlige Hilsen og lad dem i de første Dage minde Dig om

*Din egen hengivne Ven
Ras.*

En uge senere skriver Rasmus:

Fredag Aften 10/6-27.

Kæreste lille Ellen!

Jeg er glad, saadan havde jeg tænkt at begynde Brevet til Dig, for at Du ikke skulde tro at jeg var utilfreds, jeg tænkte i dag ikke paa at jeg fik Dig i Aften, og jeg har hele Dagen tænkt saa kærligt paa Dig, jeg tror mere end nogensinde før, og jeg er som sagt glad fordi jeg synes fra igaar at se Dig fra en anden Side end før, og hvis jeg altid havde set saaledes paa Dig saa var Du maaske bleven sparet for meget, og det er for mig, som jeg i dag skrev i min Dagbog: "Jeg tror hun er god, og jeg ved at har mange ypperlige menneskelige Egenskaber, men jeg tror ogsaa at hun er en af en ublid Skæbne meget omtumlet lille kær Pige, der trænger til et Anker, og som har Krav paa en kærlig, forstaaende og til Tider overbærende Ven, der kan give hendes Liv nyt Indhold og som kan sprede Lys over hendes Sind i bedrøvede og tunge Stunder, maatte jeg kunde blive en saadan Ven for hende, jeg synes at jeg nu føler mindre Forelskelse men mere Kærlighed for hende".

Fredag Aften 10/6-27

Kæreste lille Ellen!

Jeg er glad, saadan havde jeg tænkt at begynde Brevet til Dig, for at Du ikke skulde tro at jeg var utilfreds, jeg tænkte i dag ikke paa at jeg fik Lejlighed til at hilsen paa Dig i Aften, og jeg har hele Dagen tænkt saa kærligt paa Dig, jeg tror mere end nogensinde før, og jeg er som sagt glad fordi jeg synes fra igaar at se Dig fra en anden Side end før, og hvis jeg altid havde set saaledes paa Dig saa var Du maaske bleven sparet for meget, og det er for mig, som jeg i dag skrev i min Dagbog: "Jeg tror hun er god, og jeg ved at har mange ypperlige menneskelige Egenskaber, men jeg tror ogsaa at hun er en af en ublid Skæbne meget omtumlet lille kær Pige, der trænger til et Anker, og som har Krav paa en kærlig, forstaaende og til Tider overbærende Ven, der kan give hendes Liv nyt Indhold og som kan sprede Lys over hendes Sind i bedrøvede og tunge Stunder, maatte jeg kunde blive en saadan Ven for

hende, jeg synes at jeg nu føler mindre Forelskelse men mere Kærlighed for hende".

Jeg føler at jeg nu kan være mere for Dig kære lille Ellen end jeg har været, jeg ved i altfald at Du aldrig kan finde en mere trofast Ven end mig, og skulde Du nogensinde føles Savnet af en trofast Ven, saa kom til mig hvordan det ellers monne gaa med os, du skal aldrig blive skuffet.

Du sagde i aften at jeg slet ikke forstaa Dig, jeg indrømmer min Mangel i den Retning men vil dog gerne anføre at alt hvad der hidtil er sket er alt sammen Forsøg paa at forstaa Dig og lære Dig at forstaa mig, der er sikkert meget mislykket i disse Forsøg men der er ogsaa en lang Vej fra vore første overfladiske Bekendtskab i Logen til det nære Venskab der nu består imellem os, men en Ting er sikker at Du har vakt hos mig en Kærlighedsfølelse der ikke er almindelig hos mig, og som rækker langt ud over alt andet, Du ved Kærligheden haaber alt, tror alt, tilgiver alt.

Min kæreste lille Ellen, tab ikke Troen paa min Kærlighed eller Vilje og Ævne til at kunne være det for Dig, som Du ønsker, og vid, at jeg aldrig har sagt eller gjort noget uden i bedste Hensigt, men jeg tror, at jeg med den inderlige Kærlighed som jeg nu nærer for Dig vil komme langt længere end med Belæringer og Reprimander og ?

Kæreste lille Ven, Tak for Din Tillid, da Du i Aften ringede til mig, kom kun til mig naar Dine Sorger og Bekymringer kan jeg hjælpe Dig, saa vær forvisset om at jeg gør det, og intet i Verden glæder mig mere end naar jeg kan være noget for Dig min eneste og kæreste lille Ven

Kærlig Hilsen fra Din egen Ras

At forholdet mellem en driftig ældre forretningsmand og en ung og uskyldig kontordame kunne være lidt ulige viser følgende lille passage, hvor Rasmus forsøger at undskylde for sin tidligere opførsel:

..... Nu skal det strax siges, at Du allerede har gjort meget, overordentlig meget i den Retning, men bliv ikke træt min kære lille Ven, og du vil finde "lidt af det Du søger". Jeg vil være dig evig taknemmelig for, om Du vil have ulejlighed med at reformere mig lidt eller meget, og tilgive om jeg, mere eller mindre bevidst har forsøgt paa at reformere Dig. ...

Rasmus Nielsen

På dette tidspunkt arbejder Ellen på kontor. På næste side ses den ægtepagt Rasmus og Ellen indgår 1½ måned senere. Rasmus kaldes her for *grosserer* og han bor i den lejlighed, der senere skal blive deres fælles i Isafjordsgade 4, 1.sal. Ellen, der bare er *frøken*, bor med sin mor og søsteren Dagmar i Ndr.Frihavns-gade 28, hvor Marie og Dagmar driver et ismejeri.

Hvad årsagen til at de indgår ægtepagt er, ved jeg ikke, men man kan forestille sig at han som en driftig forretningsmand i de lidt turbolente tider ønsker at beskytte hende mod resultatet af hans investeringer. Endelig kan det også være af hensyn til hans børn af første ægteskab – for at få rene linier.

1
Anmelderens Navn
og Bopæl:
Sagfører J. Wenzzel,
Jernbanegade 5, Kbhvn.

Forsigtig i Udførelsen
Af en Skæftning II

den 12. 1933.

K. Jørgensen

Undertegnede Grosserer R a s m u s N i e l s e n,
boende Isarfjordsgade 4, og Frøken E l l e n U t t e n t h a l
M e l l e r, boende Nr.4.Frihavns-gade 28, der begge er fuldmyn-
dige og som staar i Begreb med at indgaa Ægteskab, opretter
herved følgende

Æ G T E P A G T.

Der skal ikke være noget Formuefællesskab mellem os.

Hvad enhver af os ejer ved Ægteskabets Indgaaelse saa-
vel som hvad enhver af os senere erhverver, uanset paa hvilken
Maade, skal være og forblive den paagældendes Særeje og dens
Raadighed alene undergivet.

Den Gæld og de Forpligtelser, der paahviler den ene
af os ved Ægteskabets Indgaaelse, saavel som den Gæld og de
Forpligtelser, den ene af os senere maatte stifte eller paa-
drage sig, er den anden Ægtefælle og dens Ejendele ganske u-
vedkommende og uforbindende.

Indtægter af Særeje bliver Særeje.

K ø b e n h a v n, den 19. August 1933

Rasmus Nielsen *Ellen Uttenthal Møller*

Til Vitterlighed om begge Underskrif-
ternes Ægthed, Dateringens Rigtighed
og Underskrivernes Fuldmyndighed:

H. Pedersen
Bozholder

Henry
Jørgensen

Indført i Dagbogen for Københavns Byret
den 20. AUG 1937 Lyst.

Prins

Birte bliver født 14/3 1929.

København 23/6 – 29

Elskede lille Viv!

"Hjem, Hjem o kære Hjem".

Saaledes synger den engelske Digter og jeg er vis paa at jeg ... i højeste Grad har følt det, naar jeg ... i dette Øjeblik (sidder), vel anbragt i min Skrivebordsstol med god Belysning og Hygge.

intet Under at jeg synger Hjem Hjem o kære Hjem og naar jeg synger da maa Du vide at det er for Dig jeg synger, for det er jo Dig Kære jeg skylder Takken for det dejlige Hjem, som Du har indrettet for mig. Lidet var en lille Hymne til Din og Hjemmets Pris, men det skal dog ikke derfor manquere for en Tak

Rasmus og Birte 1929

Barn og interiør

Birtes Fotoalbum

Far, mor, barn og dukke i starten af 30'erne

Brev til Ellen fra hendes mor – Marie – og fra hendes søster Dagmar, der blev kaldt Pus. Ellen ligger på fødselsklinik i forbindelse med Birtes fødsel:

Kære lille Ellen. Du kan tro at vi her hjemme er glade og taknemmelige for at Du og Eders lille Pige har det saa godt. Vi tænker meget paa Eder og saa gjerne ind til Eder hver eneste Dag – men bliver alligevel hjemme, da jeg hører, at Du har saa mange – mange Visitter – bare Du kan taale det – mon Sygeplejersken er strix nok. – Hun saa saa sød og venlig ud, - skal vi ikke en Dag tage lidt Chokolade med til hende. I næste Uge faar Du vel lov at komme hjem igen – det bliver dejligt – Husk mens Du er paa Klinikken at faa at vide hvilke Retter Du skal undgaa at spise, saa længe Du giver Barnet Bryst at den lille ikke skal blive urolig. – Dagmar blev ganske betuttet over alle de besøgende i Gaar saa hun husker ikke, om hun fik fortalt Dig, at Agnes kommer herind paa Fredag – hun søge Pef. Rasch (?) og bliver her kun et Par Dage. – Hun skal bo hos os – og kommer sikkert ind at hilse pa Dig. – Her hjemme gaar alt i den gamle Trummerum kun med Afvexling af en lille Visit af "Ras" – han er altid velkommen og er glad og veltilfreds. Saa siger Pus nu kan det være nok, nu er der arbejde igen.

Mange Hilsner fra os all her hjemme, - men mest fra Pus og Din egen Moder

Birte

Birte og Rasmus er ude at gå - med hat, vest og cigar

Ellen og Birte fotograferet foran en cigarforretning. Mon ikke det er på Nørrebrogade 17 hvor Rasmus havde sin Cigarforretning

Ved sin død efterlod Rasmus en del penge til Ellen, der også drev cigaretrørsfabrikken videre. Bl.a. lavede de cigaret-rør af fjer der blev importeret fra Polen.

Imidlertid satte Ellen det hele over styr – bl.a. fordi hun var lidt for godtroende overfor folk som ville låne penge af hende eller ville have hende til at skyde penge ind i forskellige forretninger.

I hvert fald levede hun under krigen under meget små forhold. Hun gjorde bl.a. rent om natten i Odd Fellow-palæet. Så fik han da lidt glæde af alle Rasmus venner i Logen!

Birte hos fotografen. Bemærk de kunstfærdige geometriske skygger/baggrunde der er tænkt ind i billederne. Især det nederste billede med det tomme firkantede hul ud i den sorte tomhed og ægget/glorien omkring barnet er ejendommelig blanding af modernistisk og religiøs symbolik ... alt imens barnet intetanende sidder og læser lektier.

2/9 1947

Mor gik på Vajsenhusets skole – vel nok fordi hendes mor var enke. Hvilke specielle fordele det gav ved jeg ikke, men der har muligvis været en økonomisk side af sagen. I 1947 bliver hun student.

Mor ville gerne læse videre, men der var ikke penge nok, så hun begyndte på sygeplejeskolen, men afbrød inden hun var færdig, og fik i stedet en uddannelse som husholdningslærerinde.

Billedet er fra Ellens 70 års fødselsdag 1/7 1957.

"Kylle" (Sonja Lindgren Møller) – Erik Fenger – Dagny – Frederik Jensen ("Onkala") – Erna – Kylle's mand Phillip

Inger Fenger - "Tante" Bebe – Ellen – Birte – Børge

Leif – Gerad (en fransk dreng vi havde boende en sommer)

Sonja Lindgren Møllers far var Viggo Møller, der var Ellens store bror. Inger Fenger var datter af Paul Schmidt Uttenthal Møller, der var Ellens lillebror. Inger er altså også en af Birtes kusiner på hendes mors side.

Dagny var datter af Christian Julius Nielsen, der er Rasmus Nielsens halvbror (se billedet under 04-Rasmus Nielsen s. 9), og dermed mors kusine på hendes fars side.

Åse fortæller: "Gerard var på besøg som feriedreng, vel nok for at blive fedet op. Da han var taget hjem kom der et billede af ham i fint messedrengetøj, hvor han var blevet antaget i den katolske kirke for at hjælpe til ved gudstjenesterne..Modtagelsen af brevet faldt sammen med et tidligere pavevalg (som ikke kan have været valget af Johannes Paul den 2 men derimod valget af Johannes den 23. der blev valgt til pave i 1958); så da familien sad samlet omkring TVet?? og så hvid røg stige op ad skorstenen kom Gert løbende med billedet af Gerard og råbte.. Mor, mor Gerard er blevet pave!!"

Leif fortæller: " Det er meget lidt jeg kan huske om mormor ... i virkeligheden var jeg mere sammen med Onkala og sov inde hos ham når jeg var på besøg hos hende. Engang havde mor og far købt en båndoptager - det var vist en inden deres "store" B&O - og de skulle optage alt muligt. Jeg kan huske at de havde optaget Tubaen Bobby og at jeg fik den at høre engang da jeg lå i sengen og var syg – den havde de nok fået fra radioen, men båndoptageren havde osse en mikrofon og det var jo mægtig interessant at lave optagelser med ting fra dagligdagen/dagligstuen. Jeg kan huske en optagelse af et billedlotterispil hvor mor eller jeg "råber op" og uanset hvilken brik der dukker op så siger Gert:"De 't migggggggg".

Denne båndoptager skulle de også overraske/lave sjov med mormor med, så det var stillet an inden mormor kom på besøg, mikrofonen stod på teaktræssofabordet og vi sad rundt om bordet og skulle ha' hende til at sige noget. Hun spurgte jo så hvad det var for en underlig tingest der stod på bordet, og de sagde til hende at det var fars nye barber-maskine. Det er mest det med barbermaskinen jeg mindes – så sad de/vi og snakkede lidt og senere afslørede de løjerne og hørte det store sus og de spredte bemærkninger, der var jo langt til mikrofonen og megen raslen med kaffekopper og støj fra bordet.”